

- ранньостиглі (з тривалістю періоду від сходів до досягання першого плоду для гібридів -95-109 діб, Іришка, Рання любов, Кібіц, Ріо Фуего. Малиновий Ожаровський, Соляріс)

- середньостиглі гібриди з тривалістю вегетаційного періоду 115-120 діб (Надніпрянський F₁, Славський рожевий F₁, Біла вишня F₁, Ріо Гранде F₁, Кур де Буф F₁, Астероїд F₁, Медовий спас F₁, Мар'юшка F₁ Медвежа Лапа F₁).

В результаті проведених досліджень було виявлено, що серед сортів та гібридів суттєво більшими плодами характеризувалися такі: Малиновий ожаровський (207 г), Рання любов (306 г), Кур де Буф F₁ (352 г), Астероїд F₁ (221 г), Медовий Спас F₁ (151 г), Мар'юшка F₁ (128 г), Біла Вишня F₁ (122 г), Медвежа лапа (462 г).

Найвищою врожайністю характеризувалися сорти Малиновий ожаровський та Ріо Фуего, де цей показник становив відповідно 54,3 і 59,5 т/га у середньостиглих гібридів найкращі результати показав зразок Медвежа лапа F₁ – 57,2 т/га. Вихід товарних плодів коливався за два роки досліджень від 82 (гібрид Славський Розовий F₁) до 98 % (сорт Кібіц).

Високою рентабельністю характеризувались ранні сорти: Ріо Фуего (135 Найменша рентабельність відмічена у ранніх сортів Іришка (49 %), Рання любов (51%) та середньотиглих гібридів – Астероїд F₁ (19 %), Ріо Гранде F₁ (22 %).

На основі отриманих результатів досліджень рекомендувати для виробників які займаються вирощуванням томатів на переробку такі: Астероїд F₁, Ріо Фуего та Надніпрянський F₁ які мали найвищу врожайність, і відрізнялися високою товарністю, якістю продукції.

Для вирощування у Лісостеповій зоні України кращі за врожайністю та економічними показниками сорти та гібриди помідора: Кібіц, Малиновий ожаровський, Ріо Фуего, Соляріс, Надніпрянський F₁, Мар'юшка F₁, Медвежа лапа F₁, Медовий спас F₁. Урожайність цих сортів коливається від 44,2 до 59,5 т/га.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Методика дослідної справи в овочівництві і баштанництві [за ред. Г. Л. Бондаренка, К. І. Яковенка]. Харків: Основа, 2001. 370 с.
2. Селекція на шкідливість до *Alternaria solani* (Ell. et Mart) Neerg на помідорах в умовах Київської області. Агробіологія: Зб. наук. Праць / БНАУ. Біла Церква, 2014. Вип. 2 (113). С. 78-80.
3. Сыч З. Новые решения в овощеводстве. Овощеводство. 2009. № 49. С. 20 –25.

УДК 633.853.49”324”:631.524.82/.526.323

ДРАЧУК А. С., магістрант

Науковий керівник – **ШОХ С. С.**, канд. с.-г. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ОЦІНКА ПОПУЛЯЦІЙ РІПАКУ ОЗИМОГО ЗА ТРИВАЛІСТЮ ПЕРІОДІВ РОСТУ

Досліджено скоростиглість за тривалістю періодів росту у популяції ріпаку озимого (сходи-цвітіння, сходи-досягання). Вивчали сортові популяції ріпаку озимого: Чорний велетень (стандарт), Ландар, ОП БН 18, Кронос і Геліо. Найменша тривалість періоду росту «сходи-досягання» у дослідженнях мав сорт-стандарт Чорний велетень (313 доби).

Ключові слова: ріпак озимий, популяція, господарська ознака, сорт, тривалість періодів росту.

У світовому виробництві ріпак визнають перспективною олійною культурою, олія якого найцінніша за олію інших олійних і технічних культур. У проблемі підвищення валових зборів та урожайності і поліпшення якості ріпакової олії важлива роль належить сорту. Особливо гостро постає це питання за умов сучасної екологічної та енергетичної кризи. Тому, селекційні наукові розробки спрямовані на створення нових та високопродуктивних сортів, стійких до несприятливих чинників довкілля є актуальними.

Для створення нових, сучасних сортів велике та в багатьох випадках навіть вирішальне значення має науково обгрунтоване використання у селекційних програмах вихідного матеріалу з віддалених еколого-географічних районів вирощування, що є обов'язковим етапом в селекційній роботі.

Необхідність створення і всебічного вивчення генофонду ріпаку, головним чином зумовлено потребою у генетичному різноманітті вихідного матеріалу з високою якістю продукції і врожайністю, підвищеними адаптивними властивостями для умов правобережного Лісостепу України.

Виходячи з вищевикладеного дослідження спрямовані на оцінювання популяцій ріпаку генетичної колекції для пошуку джерел господарсько цінних ознак та залучення кращих з них до гібридизації.

Дослідження проводилися впродовж 2017–2018 рр. в умовах дослідного поля Навчально-виробничого центру Білоцерківського національного аграрного університету (БНАУ) Київської області, що знаходиться в центрі північної частини Лісостепу України. Об'єкт досліджень – сортові популяції ріпаку озимого: Чорний велетень (стандарт), Ландар, ОП БН 18, Кронос, Геліо. Всі спостереження в досліді виконували згідно методичних рекомендацій, щодо проведення досліджень з ріпаком. Біометричний аналіз проводили за загальноприйнятими методиками по середньому зразку 10-20 рослин.

Тривалість вегетаційного періоду є спадковою ознакою, що контролюється полігенною системою. Тому комплексне вивчення вихідного матеріалу дає змогу в подальшій селекційній роботі підбирати для схрещування сорти з різною тривалістю фаз вегетації і отримувати більш скоростиглі сорти.

Ми визначили скоростиглість за тривалістю періодів росту у популяції ріпаку озимого (сходи-цвітіння, сходи-достигання) (табл. 1).

Таблиця 1 – Тривалість періодів росту у сортопопуляції ріпаку озимого (середнє за 2017-2018рр.)

Сортопопуляція	Сходи-цвітіння		Сходи-достигання	
	діб	± до стандарту	діб	± до стандарту
Чорний велетень (стандарт)	230	-	313	-
Ландар	228	-2,0	315	+2,0
ОП БН 18	232	+2,0	314	+1,0
Кронос	233	+3,0	330	+17,0
Геліо	232	+2,0	324	+11,0

Аналізуючи тривалість періоду росту «сходи-цвітіння» сортові популяції ОП БН 18, Геліо і Кронос становили 232; 232 та 233 діб відповідно, сорт-стандарт Чорний велетень – 230 днів, що на 2,0; 2,0 і 3,0 діб відповідно довше стандартного сорту. В сорту Ландар цей показник становив 228 діб (на 2 доби раніше).

Найменша тривалість періоду росту «сходи-достигання» у дослідженнях мав сорт-стандарт Чорний велетень (313 доби.), сорти Ландар і ОП БН 18 відрізнялись тривалішим періодом «сходи-достигання» – 315 і 314 доби (на 2,0 і 1,0 доби відповідно більше).

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Абрамик М.І., Гайдаш В.Д., Гуринович С.Й. та ін. Ріпак ярий. – Івано-Франківськ: "Ярець". – 2003. – 82 с.
2. Артемов И.В. Рапс. (Корма – основа интенсификации животноводства). – М.: Агромиздат, 1999. – 44 с.
3. Бойчук М.П. Насінництво ріпаку // Ріпак. – Івано-Франківськ: Сіверсія ЛТД, 1998. – С. 172–172.
4. Бондаренко П.П. Строки сівби ріпаку ярого в Північно-східному Лісостепу / Міжвідомчий тематичний науковий збірник «Землеробство». – Вип. 80. – К.: ВД «ЕКМО», 2008. – С. 96-100.
5. Бугайов В.Д. Сучасні проблеми і методи селекції кормових культур в Україні // Вісник аграрної науки. – 2003. – № 10. – С. 36-38.